

indici que en aquest mot és antiquíssima a Itàlia la síncope és que *blasnium* ja es documenta en fonts tan arcaïques com els *Scripta Langobardorum*, ALLG VI, 113. En francès la síncope *blâmer* s'ha produït amb caràcter radical, però que també el francès parteix de BLASTEMARE (no BLASPHEMARE) ho prova el substantiu antic *blastenge* 'retret, injúria' de *BLASTEMIUM, -I = oc. ant. *blastenge*, toscà *bestegna*, veg. Rohlf's, *Hist. It. Gramm.* — ⁴ Al capdavant, el raonament fonètic de Niedermann manca de transcendència perquè la *f* és també una consonant labial, i per tant també subjecta a la dissimilació suposada. I l'antiguitat d'aquests fenòmens vulgars no es pot midar per llur aparició en els textos: quan comencen a triomfar solen ser ja antiquíssims i rebutjats llarg temps per tots els textos, fins que a poc a poc han anat guanyat terreny. El fet pogué sorgir, en els seus inicis, en època molt arcaïca, quan encara en grec la *phi* era una consonant caucica aspirada. Veritat que llavors esperaríem més aviat *θ* que *τ*, com a resultat d'una dissimilació. Però notem que, després, en la combinació *σθ* hi ha pas a *στ*, segons Kretschmer, com n'hi ha de *σθ* a *sd* (veg. Kretschmer, §§ 157, 181). El que em fa creure, però, que el llatí vulgar és tant o més responsable que el grec en aquest canvi, és que en aquest la consciència del parentiu amb *φημι* 'jo parlo, dic' havia d'ofertir més resistència a les alteracions que l'ambient lingüístic del llatí popular. — ⁵ Reconeix que tanmateix he pensat, amb mires a això, en una forma afí a l'ave. *fra-stanvanti* 'avancen, es llancen endavant', al costat del qual hi ha el llatí *prae-stinare* 'regatejar el preu amb mires a comprar' (el pruss. ant. *postānimai* 'esdevenim', té un prefix un poc diferent, IEW, 1005, 20). Suposaríem un sorot. *FRA-STENATU- potser amb el sentit de 'llançar-se endavant' > 'atacar'. Però seria a base del postulat que aquesta llengua canviés la *p* en *f* davant consonant, tal com ho fan les llengües irànies, postulat indemostrat, per més que ja m'hi hagi conduït l'etimologia versemblant que he donat del portuguès *afastar* en la meua comunicació dels *Colloquis pre-romans* de Salamanca, 1974. Al grup germànic de l'esc. ant. *brasta* 'jactar-se, fer remor', alt alemany antic *brestan* 'rompre', ags. *byrst* 'dany, perjudici', ieur. BHRES-T- (IEW, 169.8) correspondria certament *FREST- o potser *FRAS- si la mateixa forma d'arrel hagués existit en el llenguatge dels sorotapes, però es tracta d'una amplificació radical solament realitzada, que sapiguem, en germànic. S'imposa l'escepticisme davant tals combinacions ad hoc i rebuscades. — ⁶ Donada la complexa fonètica sintàctica dels parlars sards no fóra absurd, és veritat, de suggerir que *fl-* pugui sortir-hi de *bl-* per condicions locals. Però crec que de fet no hi ha allí casos d'un canvi comparable. Un campanidès *frandigai* si vingués d'un *BLANDICARE seria em penso un cas únic, però aquesta etimologia del Conte Nigra (AGIt xv, 486) és incertíssima. — ⁷ Puix que es tractaria d'un hellenisme (de

temps bizantins), àdhuc potser no és casual el que *flastomar* hagi mostrat més vivacitat a les Balears que a la resta del domini: són les illes, el Pont de la Mar Blava. O és tractaria d'un vulgarisme grec importat en el temps en què els bizantins dominaven les nostres terres Dellà Xúquer, i en què en'els Ss. VIII-X mantingueren la resistència de la Mallorca cristiana contra la marina dels serraïns?

¹⁰ *Blasmar, blasnable, blasme, V. blasfemar*

BLASÓ, 'figura que es pinta en un escut', del francès *blason* id. i, antigament, 'escut (arma defensiva)', d'origen incert. □ 1.ª doc.: 1660, DTorra.

¹⁵ Potser *blasonar*, pres també del francès on és derivat d'aquell, es prengué primer, ja bo i format d'aquesta llengua, i solament més tard prenguérem el substantiu; car mentre en francès *blason* ja apareix en el S. XII, i *blasonner* s'hi documenta des de 1389, en català el verb *blasonar* ja apareix bastant sovint des de 1460, dos-cents anys abans que *blasó*.

²⁰ Del francès va passar igualment a l'italià i a les altres llengües europees, entre elles el castellà, on hi ha diferències de data paral·leles a la nostra: *blasón* des de 1540, *blasonar* ja un poc abans de 1450. El verb apareix repetidament en Jaume Roig amb el sentit de 'celebrar els mèrits d'algú, fer-ne ostentació': «De qui's querella / volguí sentir, / e sens mentir / m'ho contà tot, / de mot a mot, / larch rahonant / e *blasonant* / la sua escola» (*Spill*, v. 5348), «Déu vesti / --- / mare del rey / del món y cel, / --- / y la desculpa / ela l'ans dóna: / qui la *blasona* / guanya grans mèrits, / pren los demèrits / ---» (v. 10852). En el ms. es llegeix *blasonar* (almenys en el primer passatge), corregit erròniament en *blasonar* pels editors; car és aquell el vocalisme amb què apareix l'ocità antic *blesón* (o *blison*) «bouclier».

³⁰ Pel que fa al substantiu *blason*, en català, a diferència del francès i de la llengua d'Oc, no apareix com a nom d'arma, sinó només en el sentit secundari heràldic, com escau a un mot manllevat de França: el DTorra defineix ja «*blasó, armes o insígnies*: insigne; *blasó, insígnies o senyal de correu o llegat*: spínter».

³⁵ Gamillscheg (EWFS i R. G. I, p. 179), amb l'aprovació de Spitzer (ZRPb. XLVI, 1926, 588),¹ creu que el francès *blason* i l'oc. ant. *bleson* surten respectivament del fràncic *BLĀSJAN i del gòt. *BLĒSJAN 'cremar', admetent que *blason* va designar primitivament la figura esmaltada en l'escut. REW, 1154; FEW I, 403, i Bloch, no ho admeten perquè en llur opinió el sentit inicial va ser el més concret d'«escut». És difícil de decidir el dubte, car totes dues accs. es troben en francès des del S. XII (Tobler-L. dóna més exemples de la segona, ço que no és decisiu tenint en compte ⁴⁰ que essent la després antiquada, havia de cridar més l'atenció del lexicògraf). Es podria argumentar contra l'objecció d'aquests crítics fent la suposició que *blason* seria realment una arma defensiva, però diferenciada dels sinònims *escu* i *bouclier* per ser un escut més ric, d'alts barons o prínceps, que s'hi havien fet